ROZHLEDY TECHNICKÝCH ZBRANÍ

Redaktor: Plukovník Ing. Dr. techn. Vladimír Hájek.

ÚNOR 1938.

Plukovník žen. Ing. RTDr. Vladimír Hájek:

Násilný přechod a obrana vodních toků v cizích armádách.

(Německo, Rakousko, Maďarsko a Polsko.)

1. Německo.

a) Násilný přechod.

V Německu všeobecně převládá názor, že těžké ocelové pontony jsou pro převážení 1. sledů nevhodné, protože se pro svou značnou váhu (Halbponton váží 725 kg, je dlouhý 8 m a tupý, aby se vždy dva daly spojovat) těžko nosí a překvapení je s ním téměř nemožné. Zejména vadí značný počet nosičů nutných k nošení pontonů na vodu, což je závadou, i když výjimečně může podvozek s pontonem vjet až téměř ke břehu (v lese, v osadě). Proto Němci, aby dosáhli překvapení a nemusili plavidla k utajení dopravovat velmi blízko ke břehu, používají k přechodu 1. sledů (několika prvních koloběhu) lehkých převážecích prostředků, jež lze nositi k řece i na velké vzdálenosti. Jako lehkých převážecích prostředků používají malých nafukovacích člunů, obsluhovaných jedním zákopníkem a nesoucích 2—3 pěšáky, a velkých nafukovacích člunů dl. 5·50 m, vážících 150 kg, nesoucích kromě 2 zákopníků (veslařů) 8 pěšáků (polodružstvo). Z těchto velkých plováků sestavují s pomocí výpomocné paluby plovákové vory ze dvou plováků (na př. již pro třetí koloběh). Tyto plovákové vory, jejichž paluba je 6·25 × 3·50 m, t. j. 21 m², převezou buď celé družstvo nebo 2 lehké vozy nebo polní dělo s kolesnou a p. Mají sice, jak vidět, palubu rozsáhlejší než má jednoduché pontonové soulodí, ale mají menší únosnost (2 tuny).

Malé čluny, velké plováky i vory z nich sestavené obsluhují zpravidla zákopníci nebo i vycvičená pěchota, a to vesílky. Ženistů se pro tyto lehké převážecí prostředky zpravidla nepoužívá.

Teprve k převážení druhých sledů se používá pontonů, zpravidla však nikoliv jednotlivých, nýbrž k sestavování dvoupontonových soulodí, a to k převážení vozidel (děl, aut). Tato pontonová soulodí sestavuje a obsluhuje ženijní vojsko.

Pro třetí sled se hledí postavit co nejrychleji most a tu je snahou co nejrychlejší dopravu pontonového materiálu na místo stavby. Stavba mostu se provádí výhradně po dílech.

Velkou pozornost věnují Němci uspořádání klamných přechodů; připravují je velmi důkladně, aby protivníka opravdu oklamali.

Rovněž velmi zhusta používají zamlžení.

Německý násilný přechod podle shora uvedených zásad bude prováděn asi takto:

1. 1. sled pěchoty překvapí nepřítele na malých plovácích obsluhovaných zákopníky: jde-li o úzký tok, přechází pěchota i po útokových lávkách,

2. další pěchota se převáží na jednotlivých velkých plovácích, které obsluhují rovněž zákopníci,

3. dělostřelectvo a vozidla se přepraví na vorech z plováků a současně na soulodích z pontonů, sestavených a obsluhovaných ženisty,

4. zbytek trénů přechází po válečném mostě, který se staví hned, jak to taktická situace dovolí.

Třeba připomenout, že malými i několika velkými nafukovacími čluny jsou normálně vybaveny jednotlivé pěší prapory a že se z lehké plovákové kolony přiděluje každému pěšímu praporu další počet velkých plováků.

Tento systém provádění násilného přechodu ukážeme na příkladu přecházení zesíleného pěšího pluku tak, jak jej uvádí Deutsche Wehr 1937.

b) Obrana vodních toků.

Němci chrání vodní tok poblíž břehu jen slabšími silami, zato silně obsazují druhé postavení, terénně silné, byť i od břehu vzdálenější. Jejich zásadou je dopustit, že nepřítel řeku překročí a že přemůže slabé síly bránící břehy, naproti tomu však vrhnout jej zpět do řeky mocným protiútokem. Řídí se tu známou zkušeností, že se násilné přechody, jsou-li velmi dobře materiálně připraveny a prováděny velkými silami, téměř vždy podařily. Nepodařilo se však nepříteli velmi často, aby se na dobytém terénu udržel. Obsazení postavení, ležícího téměř na řece, má ostatně i tu nevýhodu, že jednotky v něm jsou vydány velikým ztrátám při nepřátelském postřelování.

Co se použití ženijního vojska týče, třeba si povšimnout toho, že Němci je zasazují nikoli pro přechod prvních koloběhů, k čemuž používají zákopníků, ale až později, kdy převážení má se dít vehementně, a to s pomocí pontonových soulodí a vorů z plováků, tedy hlavně při rychlé přepravě dělostřelectva a munice. Tím ušetří ženijní vojsko velkých ztrát, jimž jsou vydány první koloběhy, a zajišťují si tím průraznost převážení v nejkritičtější době, t. j. kdy se převáží dělostřelectvo.

c) Příklad.

Příprava na násilný přechod pěšího pluku (zesíleného).
(Deutsche Wehr 1937.)

Vodní tok: řada SÁLA široká 40—60 m, hluboká 1·8—2 m, proud 1·20—1·40 m/vt.

Přidělené převážecí prostředky:

Pěší pluk dostane: ½ pontonové čety a 8 velkých plováků.

Námět.

15. divise, postupující od západu na východ, připravuje se k násilnému přechodu přes Sálu. Na sev. útočí p. pl. 45 (přidělena žen. rota 2/15), na jihu p. pl. 43 (přidělena žen. rota 1/15), v záloze p. pl. 44 na

jihu p. pluku 43. žen. záloha: žen. rota 3/15). Její situaci dne 10. XI. znázorňuje náčrtek 1 : 100.000.

Rozkaz velitele 15. divise pro násilný přechod:

11. XI. ve 20.15 hod. došel k p. pl. 45 tento písemný rozkaz 15. divise, který ve výtahu pro pěší pluk 45 zní (předtím byly již vydány předběžné rozkazy, nařizující i průzkum):

Situace 15. divise 10. XI.

1:100.000.

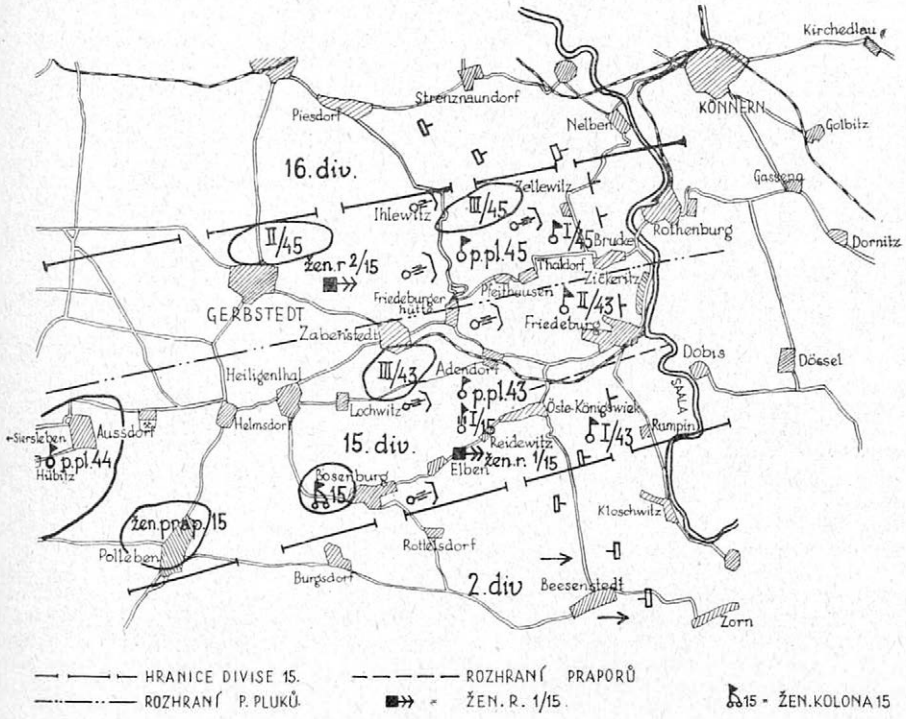

— — — HRANICE DIVISE 15. — — — — ROZHRANÍ PRAPORŮ

— · — · — ROZHRANÍ P. PLUKŮ ■→ ŽEN. R. 1/15. 15 - ŽEN. KOLONA 15

1. Hlavní nepřátelské postavení probíhá na východním okraji Sály-Alte Burg, na sev. okraji Rothenburg. Zde je vybudován jeho opěrný bod. Děl. skupiny: 3—4 bat. byly zjištěny u Sattel B. sev. od Neuss, j. od Dornitz, vých. od Garsene. Nepřítel má místní zálohy. Známky větších sil 2. obranného postavení nebyly dosavad zjištěny.

2/15. divise útočí 12. XI. krátce po svítání přes Sálu proti výšinám u Löbejün. Začátek útoku (hod. U) bude ještě nařízena.

3. Do 12. XI. 6 hod. jsou pohotovy:

Jednotky:

Jižní útočná skupina p. pl. 43: velitel (Führer): velitel p. pl. 43; jednotky: p. pl. 43, II. prap. 44 a JGK. 44 (p. kanony) žen. rota 1/15, 1 pontonová četa a 8 velkých plováků.

Útočná skupina p. pl. 43 k útoku po obou stranách Friedburgu na (s. od Dössel). Tato skupina je odkázána na děl. odd. I/45. JGK. p. pl. 44 (p. kanony) je jí podřízena jen pro podporu palbou při převážení.

Severní útočná skupina p. pl. 45: velitel (Führer): velitel p. pl. 45; jednotky: p. pl. 45, motocykl. rota p. pl. 44, děl. odd. III/15, žen. rota 2/15, ½ pont. čety, 8 velkých plováků.

Útočí přes Brucke a Nelben proti čáře Wbh.-Garsene.

Rozhraní mezi útočnými skupinami: j. okraj Zickeritz (1500 m jz. od Garsene) — sev. okraj Dornitz-Zgl. ke kříži na silnici 1000 m od kostela Löbejün.

Ženijní záloha: Velitel žen. prap. 15 a žen. rota 3/15, ½ pont. čety, 8 velkých plováků, četa útokových lávek. Je mezi 15. a 16. divisí:

Hranice mezi 15. a 16. divisí: Střed osady Nelben-Hohendlau (pro 15. div.) — Görzig (pro 15. div.).

4. Dělostřelectvo:
   a) Děl. pl. 15 (bez III. oddílu) zesílený těžkým děl. odd. 15 a děl. odd. II/10.... střeží pohotovost útočné skupiny p. pl. 43, umlčuje objevené nepřátelské baterie v celém divisním úseku, ruší...., od počátku útoku umlčuje nepřátelské baterie, oslepuje mlhou X-5 až X-15 baterie mezi kotou 158 v úseku p. pl. 43, podporuje útok p. pl. 43,
   b) děl. odd. III/15 je podřízen p. pl. 45 pro útok. Oddíly jsou připraveny k palbě v případě změny hlavního útoku na kostel Dornitz.
5. P. pl. 44 (bez II. prap. a cykl. roty) a rota kan. ÚV. je k disposici veliteli divise v prostoru Lochnitz-Heiligenthal-Helmsdorf. Jsou připraveny za svítání k pochodu.
6. Žen. záloha je s 8 velkými plováky a veslaři v okolí Thaldorf, s ostatními částmi záp. od čáry Linden B.-záp. okraj Zabenstedt-kota 168 do 4 hod. připravena pro tyto úkoly:
   a) 8 vel. plováků k p. pl. 43 nebo p. pl. 45 k převážení jednotlivě nebo na plovákových vorech,
   b) útokové lávky u p. pl. 43 nebo p. pl. 45,
   c) zesílení převážení soulodími,
   d) 8 t válečný most.
7. Skup. SV. vel. div. od 12/11 5.30 hod. Rauten B./1000 m jz. od Adendorfu. Velitel žen. prap. 15 v Adendorfu.

Situace p. pl. 45 se nezměnila. Útočný děl. boj. — U p. pl. 43 po soumraku byl nepř. průzkumný útok odražen jv. od Friedeburgu.

Předmět cvičení: a) rozkazy vel. p. pl. 45 od 20.30 hod., b) časový rozvrh převážení velitele p. pl. 45.

II. Výsledek průzkumu velitele žen. roty 2/15 v úseku p. pl 45 (sev. úsek) dne 11. XI.

Dne 11. XI. vykonal velitel žen. roty 2/15 průzkum na základě předběžného ústního rozkazu a hlásil veliteli žen. praporu 15:

a) Silnice Zickeritz-Brucke je zaminována. Část k odstranění min: 1. žen. četa za 2 hod. ve dne,
b) pro přechod s vory z plováků a soulodími výhodné: po obou stranách Brucke, u KF Rothenberg, j. od Nelben-Brody a vodní přechody příznivé,
c) převážení soulodími: pontonovými soulodími jen u Brucke nad jezem (plav. komorou), nikoli pod jezem,
d) stavba vál. mostu: (gros pontonů u již. p. pl. 43) jen nad jezem (možnost zničení jezu) u Rothenbergu,
e) není možné převážení plováky od jezu dolů až na 250 m. Zde pravděpodobně brody,
f) možno očekávat: že nepřítel zničí jez, aby vytvořil vodní vlnu,
g) přemostění plavebního kanálu a druhého kanálu útokovými lávkami (ženisty) je možné,
h) pro umístění ½ pontonové čety jsou vhodné prolákliny jz. od Strausshofu. Může jet přes Zickeritz do Brucke neb z. od Zellewitz k řece,
i) velké plováky dodat útočným skupinám pěchoty z čáry Thaldorf-Grübische B,
j) návrh na upotřebení žen. roty 2/15:
   1. podporovat útok od Hütte-Schp na Rothenberg (zamlžení) přes Sálu, přes kanály plavební, zničení jezu, vyčištění silnice Brucke-Rothenburg, dodat úderné ženisty pro boj v osadách (Häuserkampf),
   2. obsluhu soulodí (2 t—4 t soulodí),
   3. budou-li přiděleny další zamlžovací svíčky, zamlžit úsek Altenberg, aby bylo znemožněno ohrožení bokem ze směru Nelben (záp. vítr, proti zamlžení za záp. břehu je možné); obsluhování plováků a pozdější stavbu vorů plovákových provedou zákopníci (Inf. Pioniere).

Předběžné rozkazy vel.. p. pl. 45 (zpracován na základě průzkumu 11. XI.).

1. Telefonicky na I. prapor:

Zesílený pěší pluk 45 útočí 12. XI. za úsvitu, a to jižně III. prapor u Brucke, severně II. prapor přes jezy a u FK. Nelben. Úkolem I. prap. je na místech přechodu podporovat útok umlčováním nepřátelských těžkých zbraní. Sev. od silnice Zellewitz-Hütte jsou k tomu určeny části praporu, asi 1 zesílená p. rota s četou těžkých kulometů, jež spolu pracují s II. praporem.

Ze silnice Zickeritz-Brucke budou odstraněny miny až 12. XI. po zahájení útoku. Všechny silnice a cesty vých. od čáry Thaldorf-Zellewitz-Grölbzig musí být od 0.0 hod. I. praporem uvolněny. Zamýšlím I. prapor později zasadit na jihu za III. praporem. Dosud podřízená 1. četa pěchotních děl se vrátí k JGK. Zákopníky a 3 malé plováky I. praporu podřizuji nejprve III. praporu. Hlášení ve 23 hod. na záp. okraji Zickeritz.

2. Ústně veliteli III. praporu, veliteli JGK. a žen roty 2/15, kteří přišli na SV. pluku:

Zesílený p. pl. ... (jako za 1).

Zesílený III. prapor je připraven 12. XI. ve 3.30 hod. okolo Thaldorf, aby zaujal na rozkaz velitele pluku pohotovostní místa k útoku po obou stranách Brucke.

III. praporu podřizuji:

1 četu doprovodných děl (JGK),

zákopníky a 3 malé plováky od I. prap. (hlásí se ve 23 hod. na záp. okraji Zickeritz),

8 velkých plováků most. kolony 15 (dopraví je žen. rota 2/15 podle nařízení vel. žen. prap. do Thaldorfu),

1 četu roty ÚV. (dorazí ve 23 hod. do Thaldorfu). Co nejdříve se přepraví východní úsek.

Velitel žen. roty 2/15 podporuje III. prap. za příprav k útoku. Třetina 2. žen. roty (1 četa) s půl četou pontonovou je od 4 hod. jako záloha pluku j. od Strausshofu připravena k zasazení 2 t—4 t soulodí z pontonů u Brucke; 1 žen. četa roty se všemi zamlžovacími svíčkami a 6 malými plováky žen. roty se podřizuje p. rotě II. praporu, jenž útočí na Rothenburg (jez). Hlásí se v 0.0 hod. Zellewitz sev. okraj. Velitel čety dostane ústní rozkazy ve 22 hod. na SV. pluku (Regimentsgefechtsstand),

1 žen. četa je v prostoru III. praporu u Brucke v 5 hod. Úkol: odstraní miny ze silnice Zickeritz—Brucke po zahájení útoku.

Velitel žen. roty ke mně.

JGK. (pěchotní děla) bez čety podřízené III. praporu podporují 1 četou útok III. praporu, dále s gros zejména střední četu, útok zesílené roty II. prap. přes jež u Rothenburgu. Proto naváže velitel ihned spojení s II. praporem. Zrušují podřízení 1 lehkých pěch. děl I. praporu.

3. Ústně ordonančním důstojníkem na motocyklu veliteli II. praporu a veliteli roty kan. ÚV.:

Zesílený p. pl. 45.... (jako za 1).

II. prapor (bez roty) je od 12. XI. ve 3.30 hod. připraven k pochodu u koty 163 sz. od Zellewitz, aby na rozkaz vel. pluku zaujal pohotovostní místa v j. části Nelben.

II. praporu podřizuji:

4 velké plováky žen. roty 2/15. Budou dopraveny do 23 hod. na vidlici silnice 500 m sev. od Klewitz.

I. prapor podporuje palbou zesílené roty útok II. praporu. S touto rotou navázat spojení u Zickeritz B.

1. rota II. prap. útočí 12. XI. v okolí Hütte přes jez z. od Rothenbergu na Rothenburg. Této rotě se podřizuje 1 četa žen. roty 2/15 s 6 malými plováky a mlhotvornými svíčkami. Velitel roty se hlásí ve 22 hod. na SV. pluku pro další vysvětlení. Najde tam velitele čety žen. roty 2/15. Jména velitelů rot ihned hlásit.

Rotě kan. ÚV. podřizuji 1 četu III/45 (dodá do 23 hod. do Thaldorf) a II. praporu (podřízení v Gerbstadt). Tyto čety co nejdříve se převezou na vých. břeh.

Gros roty podporuje nejprve útok zesílené roty III. praporu přes jez na Rothenburg. Velitel roty se hlásí pro pokyny ve 22 hod. u SV. pluku.

4. Ústně veliteli III. děl. odd. 15:

Znáte náš návrh na velitelství divise pro útok 12. XI.

Velitel divise rozhodl takto:

Zesílený p. pl. — útočí... Jako za 1).

Těžiště útoku je u Brucke. Tam se též bude později převážet dělostřelectvo a I. prapor. Střední četa III. praporu jde přes Sál B. na kotu 165.

Velmi nepříznivé je, že velitelem div. dělostřelectva očekávané ohrožení z okolí Zgl. j. od Rothenburgu není vyloučeno. P. pluk 45 je proto výhradně odkázán na podporu našeho oddílu.

Vaše 1. úkoly za svítání jsou:

Pohotovostní postavení útokové skupiny u Brucke střežit, umlčení všech těžkých zbraní v útokovém úseku nebo protiútoky zejména od koty 165 z prostoru sev. od Rothenburgu.

Dělostřelečtí pozorovatelé u Brucke u III. praporu. Předsunuté pozorovatele co nejdříve převézt na východní břeh.

Dále musí děl. oddíl být připraven na tyto úkoly:

a) na kosou palbu k odražení útoku z okolí Zgl.,

b) na kosou palbu k přechodové podpoře II. praporu, vyrážejícího z Nelben.

Zdůrazňuji ještě jedno:

První a nejdůležitější úkol děl. oddílu je pomoci útočné skupině u Brucke dopředu.

Podpora II. praporu, jen jestliže tím nebude trpět postup III. praporu nebo bude-li nutno přeložit těžiště útoku.

Jednu baterii mějte pohotově pro brzký přechod na vých. břeh. Definitivní divisní rozkaz dojde až ve 20.30 hod. Ve 22 hod. dostanete definitivní plukovní rozkazy. Jsem od začátku útoku na SV. I. praporu.

5. Plukovní spoj. důstojník, který je informován o vydaných rozkazech, dostane rozkazy (náčrtek).

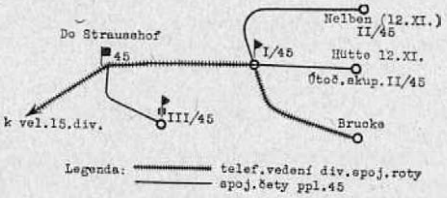

Návrh přechodu zesíleného p. pluku přes Sálu.

Třeba převézt tyto jednotky:

9 p. rot	. . .	27 čet
3 kul. roty	. . .	9 čet
1 rotu p. děl.	. .	3 čety
1 rotu ÚV. kan.	.	4 čety
2 cykl. roty	. . .	6 čet
		49 čet.

Přídavek na štáby:

spoj. čety, spolky	.	5 čet
Celkem	. .	54 čety.

Počet koní p. pluku	. . .	530
„ koní děl. oddílu	. .	470
		1000 koní,

z toho ½ nezbytně třeba převézt = 500 koní.

Počet povozů p. pluku	. . .	100
„ povozů děl. oddílu	. .	50
Celkem	. .	150,

z toho ½ nezbytně potřebí převézt = 75 povozů.

b) **Přechodová tabulka zesíleného p. pl. 45.**

Pořad. číslo	Čas	Převážecí prostředky	Počet plaveb	Počet	Jednotka	Poznámka
1	x až x + 1 hod. x až x + 2 hod.	24 malých plováků[1]) 20 malých plováků	4 plavby 4 „	4 čety po 50 mužích 3 čety + 2 Kp. Trupps	II/45 III/45	[1]) m. plovák pro 2 muže v. plovák pro 8 mužů (od x + 2 hod. postaví se s pomocí 16 m. plováků útok. lávka četou žen. r. 2/15.
2	y až y + 1 hod.	12 velkých plováků	4 plavby	2 čety po 50 mužích 6 kan. ÚV. 8 těž. kul. 2 leh. p. děl.		
	y až y + 2 hod.	8 velkých plováků[2])	2 „	1 četa 4 t. kul. velitelství obou praporů		na to použitých k stavbě 5 soulodí po 2 t, [2]) počítáno se ztrátou ⅓ plováků
3	y + 2.30 až y + 3.30 y + 3.30 až y + 4.30 y + 9.00 až y + 5.30	4 soulodí z plováků 3 soulodí z plováků 3 soulodí z plováků	3 plavby 3 „ 3 „	12 palub. břemen 9 „ „ 9 „ „	½ bat.	palubní břemeno: buď 2 koně nebo 1 leh. vozidlo (dělo, hlomozna)
4	z až z + 1 hod. z + 1 až z + 2 hod. z ∓ 2 až z + 3 hod. z + 3 až z + 4 hod.	soulodí z polopontonů po 4 t	3 plavby 3 „ 3 „ 3 „	6 palub. břemen 6 „ „ 6 „ „ 6 „ „	½ bat. a 9 dvouspřež. vozů	
5	od x + 3.30 hod.	dokončena útok. lávka	pěchota v řadách 1000 m = 15. min.		gross p. pl. 45	

Pozn.: [1]) Počítáme-li se ztrátou ⅓ plováků, je v 15 hod. na vých. břehu: p. pl. 45, kanony ÚV., p. děla (z toho ½ zapřažená) a 1 děl. bat. (zapřažená).

[2]) Hodina x = 7.00 hod., y = 8.00 hod., z = 11.00 hod.

2. Rakousko.

Podle rakouského předpisu „Führung und Gefecht" klade rakouská armáda hlavní důraz u ženijních jednotek na opevňování terénu. Führung und Gefecht doslova uvádí:

„Ženijních jednotek bude použito společně s jinými vojsky při průzkumu nebo v boji tam, kde si to ženijní technické požadavky vynucují. Zvláště pak budou napomáhat ostatním jednotkám při pracích spojených s úpravou terénu, a to buď samostatně nebo společně s ostatními jednotkami, pro úkoly časově i prostorově vymezené. Ženijní jednotky nesmějí se tříštit; použití menších jednotek než četa musí být výjimkou. Ženijní jednotky v boji jako pěchoty smí být použito jen ve svrchovaně nutných případech."

a) Provádění násilného přechodu:

Násilný přechod se provádí v rakouském vojsku téměř podle týchž zásad jako u nás. Zejména se žádá co možný brzký převoz útočné vozby.

b) Obrana vodních toků:

Rakouský polní řád rozeznává dvojí obranu vodních toků, přímou a nepřímou.

Přímá obrana vodního toku se dá provádět, jen jsou-li k disposici větší síly.

Při přímé obraně toku se drží břeh většími silami a druhé postavení je voleno tak, aby se nepříteli ponechalo co nejméně terénu na vlastním břehu. Naproti tomu při nepřímé obraně vodního toku zajistí se řeka jen předními strážemi a hlavní obranné postavení je dál za řekou v místech, kde terén je silný. Nepřítel, který přešel řeku, je vržen do řeky silným protiútokem. Této nepřímé obrany se používá zejména tenkrát, když pro nedostatek sil není možno provádět obranu přímou.

Tudíž při přímé obraně leží pásmo hlavního odporu na samém toku a palebná přehrada leží na hladině toku a nejsou zde žádné přední stráže. V záloze má velitel vyšší jednotky rychlé a pohyblivé jednotky, aby mohl jimi vést protiútok ještě dříve, než útočník přejde většími silami na druhý břeh nebo než se opevní na dobytém břehu.

Při nepřímé obraně vodního toku brání řeku přední stráže, jejichž úkolem je klást tuhý odpor a způsobit protivníku co nejvíce ztrát.

Zálohy předních stráží se umisťují tam, kde přechod toku je pro nepřítele nejsnazší, nebo proti těm místům, kde možno podle zpráv očekávat přechod vodního toku.

3. Maďarsko.

V maďarské armádě je jako hlavní úkol ženijního vojska uváděn přechod a obrana vodního toku. Proto také maďarské ženijní vojsko je bohatě vybaveno přechodovým materiálem a na obranu řeky má zvláštní jednotky zvané říční stráž, jež jsou současně maďarským bojovým loďstvem.

Tyto názory jsou odůvodněny tím, že vodní toky mají v Maďarsku značný význam vojenský, ať již jako překážka nebo opora. Tak na př. velké vodní toky, jako je Dunaj, Dráva, Horní Tisa, tvoří část přirozených hranic. Jiné řeky, jako Tisa a Ráb, jsou vhodnými obrannými postaveními uvnitř země.

a) Násilný přechod

se provádí v Maďarsku téměř podle týchž zásad jako podle našich předpisů, je však v maďarských předpisech ještě podrobněji zpracován. Po-

drobně byl vylíčen ve Vojenských rozhledech 1933 (Boj o řeky podle maďarské doktriny). Tak na př. určuje maďarský předpis, že klamné přechody jsou vzdáleny nejvýše 5 km od míst skutečného přechodu a že mají začít dříve. Při násilných přechodech se určuje záloha materiálu (100%) a personálu (30—50%). Při přechodu přes řeku, která je protivníkem jen pozorována, má být záloha na 1 soupravu dva dvojdílné pontony (t. j. při soupravě B 25%, při soupravě P 17%). Dále se mluví o přísunu materiálu a vojska k řece: materiál a vojska jsou přisunuta k řece teprve v poslední noci, do té doby jsou soustředěna 5—8 km od řeky. V poslední noci je převezen materiál do míst vyčkávacích (asi 500 až 700 m od řeky) a odtud nesen do míst pohotovostních (asi 50 m od řeky). V touž dobu zaujmou svá místa vojska, jež mají být převážena.

b) Obrana vodních toků.

Maďaři rozeznávají obranu toků ve válce pohybné a obranu toku ve válce posiční.

Pohybná válka. V pohybné válce možno bránit vodní tok buď obranou na obou březích nebo obranou za vodním tokem.

Obranu na obou březích vodního toku lze organisovat, je-li dosti času k provedení opevnění obranného postavení. Hlavní obranné postavení je vlastně za řekou, neboť před řekou se zřídí předmostí, ovšem dobře opevněné. Předpis říká, že jen zřídka v pohybné válce bude možno volit obranu podle tohoto způsobu.

Obrana za vodním tokem. Je to pravidelný způsob obrany vodního toku. Tato obrana je nepřímá, t. j., kdy břeh toku je toliko střežen a hájen slabými silami, kdežto valné síly jsou v záloze k provádění protiútoku. Zálohy jsou umístěny na komunikacích vedoucích k řece a tvoří je lehké jednotky a dělostřelectvo. Jejich úlohou je zničit protiútokem nepřítele, zeslabeného bojem s předními strážemi, jež kladou odpor, vrhnout nepřítele do řeky a zničit jeho části, jež přešly, ještě pokud nepřátelské síly jsou tokem rozděleny. Vedení obrany má tedy útočný ráz.

Obrana řeky ve válce posiční.

Hlavní síly jsou na hlavním obranném postavení organisovány do hloubky. Přední okraj hlavního postavení je obyčejně vzdálen od řeky, aby byl nepříteli ztížen průzkum, ale aby řeka ležela ještě v dosahu hlavní palebné přehrady, vždy však v dosahu paleb dělostřelectva. Břeh řeky je zpravidla střežen jen polními strážemi. Úkolem obrany je zastavit nepřítele, zeslabeného odporem předních stráží, kulometnou palbou před hlavním postavením, chráněného překážkami, a vrhnout jej protiútokem záloh do řeky.

Maďarský předpis zdůrazňuje, že je vždy výhodné zachovat si na druhém břehu vhodné předmostí jako základnu pozdější operace a jako trvalé nebezpečí pro nepřítele. Podaří-li se předmostí vybudovat a udržet, vede čára hlavního odporu na vlastním břehu zcela blízko řeky. Hlavní palebná přehrada leží pak přímo na vodní hladině.

4. Polsko.

a) Násilný přechod.

Polský polní řád zdůrazňuje, že jen velké řeky nebo řeky s bahnitými břehy tvoří skutečnou překážku. Boj o vodní toky se soustřeďuje hlavně na místa vhodná pro přepravu, zejména na úžiny řeky.

Násilný přechod třeba provádět v značně širokém prostoru, aby bylo znemožněno soustředění nepřátelské palby, a to vždy současně na ně-

kolika volených směrech (místech přechodu). Útočník musí nejdříve zničit anebo zaplavit nepřátelské jednotky vysunuté před vodní tok. Tento úkol splní nejlépe silný předvoj, jehož úkolem musí být zejména zmocnit se mostu a následovat protivníka. Úmysl užití hlavních sil musí být utajen.

b) Obrana toku.

Malé toky skýtají malou obrannou hodnotu. Využíváme jich k obraně podle zásad platných pro obranu, při čemž se využije neobyčejně údolí řeky k organisování palby.

Větší řeky, jež jsou s to nepřítele zadržet a k jichž překročení musí nepřítel konat velké přípravy, brání se úderem, vedeným podle okolností z vlastního nebo nepřátelského břehu. Trvalá obrana vodního toku vede často k porážce, a proto ji volíme jen výjimečně, a to jen tehdy, jde-li o dočasné zaražení nepřítele (ústupový boj).

V pohyblivé obraně obsazujeme řeky jen na vlastním břehu, a to jen na důležitých místech podle zásad pro trvalou obranu. Zbytek úseku buď jen pozorujeme nebo zabezpečujeme strážemi (ohniska odporu). Větší část sil si uchováme pro úder na nepřítele v době přepravy. Tento úder se provádí co nejdříve, než nepřítel na našem břehu zesílí. Bráníme-li na řece široké pásmo, třeba zálohu rozdělit na komunikace a zajistit vhodné prostředky pro rychlý převoz záloh.

Při pohyblivé obraně provádíme úder do boku nepřítele, a to na nepřátelském břehu, ještě v době, kdy se přepravuje. Nejlépe vedeme tento útok z předmostí.

Plukovník žen. Josef Petřík:

Vojenský význam vodních přehrad.

Naše různé kraje bývají pravidelně zle postiženy povodněmi. Často je to Podkarpatská Rus, Slovensko a dolní Morava, kde velké plochy polí i luk bývají zaplavovány. Někdy se to opakuje i několikrát do roka jako v mokrém roce 1937 na jižní Moravě. Pobořené mosty, podemleté náspy železniční i silniční, odplavená úroda i ornice, znehodnocení namočených obytných budov a oběti na lidských životech, to jsou průkazné důsledky téměř každé povodně. Vojáci-ženisté mohou o tom nejlépe vyprávěti.

Od tohoto zla pomáhá jednak plánovitá regulace vodních toků, protahující se z finančních důvodů na léta a desetiletí, jednak stavba údolních přehrad, majících za účel regulovat průtok vody a zmirňovat rozdíly mezi nejvyššími a nejnižšími vodními stavy.

Všimneme-li si našich krajů, postihovaných nejvíce povodněmi, poznáme, že v povodí těchto řek jsou nejúrodnější kraje s dobrými podmínkami pro zemědělství a průmysl. S kopců a hor steče voda velmi rychle za několik dní, ale hůře je tomu v nížinách s nepatrným spádem. Tam se voda rozlévá ve velká jezera a opadne mnohdy až po několika nedělích. Mnoho času, práce i peněz věnuje náš stát lepšímu poznání obhospodařování země v zemědělských školách a kursech. Bohužel často, ba skoro pravidelně výsledek této celoroční racionalisace je skoro přes noc zničen, přikvapí-li povodeň. Škody postihnou nejen obyvatelstvo, ale i stát. Ten musí pak poskytnouti v takových případech zvláštní příspěvky a slevy na daních postiženým.